

محل یابی خط‌ها در فیدرها توزیع شعاعی بر اساس نمونه‌های ولتاژ و جریان گرفته شده توسط ثبات ریکلووزرها

محمد رضا جاودان^۱

صادق جمالی^۲

وحید تلاوت^۳

۱ - شرکت توزیع نیروی برق غرب استان تهران ۲ - دانشگاه علم و صنعت ایران ۳ - دانشگاه ارومیه ایران

واژه‌های کلیدی: شبکه‌های توزیع شعاعی، محل یابی خط‌ها، ثبات.

چکیده

ایران مدون شده است و بر احتی می‌توان با یک ثبات خط و یک خط تلفن مربوط به آن برای فیدرها توزیع با سطح ولتاژهای ۱۱ و ۲۰ کیلو ولت به محل یابی خط پرداخت. نرم افزار آماده شده بر روی یک فیدر توزیع ۲۰ کیلو ولت واقعی با خطاهایی در نقاط مختلف، تست شده است که نتایج محل یابی، کارآیی بالای محل یاب را نشان می‌دهد.

۱- مقدمه

محل یابی خط یکی از مقولات مهم در حفاظت سیستم‌های قدرت است که اجرای دقیق و سریع آن موجبات کاهش محسوس انرژی توزیع نشده، افزایش سوددهی سیستم، افزایش رضایتمندی مشترکین از سیستم برقراری را فراهم می‌آورد.

محل یابی خط‌ها در سیستم‌های قدرت هم در شبکه‌های انتقال و هم در شبکه‌های توزیع مطرح است. اصولاً در شبکه‌های انتقال طولانی شدن زمان رفع خط‌ها ممکن است باعث بروز مشکلات جبران ناپذیری شود، لذا تشخیص خط‌ها در این شبکه‌ها از این دید بسیار مهم است. در این نوع شبکه‌ها هر

در این مقاله روشی برای محل یابی خط‌ها در فیدرها توزیع ۲۰ کیلو ولت ارائه می‌شود. الگوریتم مورد استفاده برای محل یابی بر اساس روش امپدانسی بوده و با استفاده از داده‌های ولتاژ و جریان نمونه برداری شده گرفته شده توسط ثبات یا ریکلووزر شامل ثبات ابتدایی فیدر توزیع عمل می‌کند. الگوریتم محل یاب خط‌ها در ابتدا بر اساس داده‌های ولتاژ و جریان قبل از خط ضریب بارگیری^۱ و ضریب قدرت ترانسفورماتورها توزیع در لحظه قبل خط را تخمین می‌زنند. سپس بر اساس داده‌های ولتاژ و جریان بعد از خط و محاسبه فازورهای آنها تمامی بخش‌های فیدر توزیع را از جهت خط‌دادار بودن بر اساس روش امپدانسی مورد تست قرار می‌دهد و نهایتاً با استفاده از نحوه عملکرد فیوزها و نشانگرهای^۲ جداگانه‌ها^۳ محل خط‌ها را با دقت قابل قبولی ارائه می‌دهد.

این الگوریتم به صورت یک بسته نرم افزاری تحت عنوان DFL مخفف Distribution Fault Locator در زبان دلفی در آزمایشگاه تحقیقاتی حفاظت دیجیتال دانشگاه علم و صنعت

^۱ Loading Factor

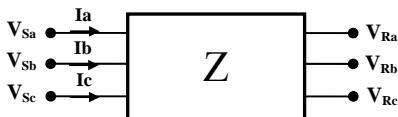
^۲ Indicator

^۳ Sectionalizer

به منظور تست نرم افزار محلیاب توزیع آماده شده چندین خطای در فوائل مختلف از ریکلوزر شامل ثبات در فیدر ۲۰ کیلو ولت سهیله از پست فوق توزیع ۶۳/۲۰ کیلو ولت طاوسیه منطقه برق ساوجبلاغ تحت پوشش شرکت توزیع نیروی برق غرب استان تهران ایجاد شده که DFL نتایج خوبی را در برداشته است.

۲- مدلسازی فیدر توزیع ۲۰ کیلو ولت

به منظور بررسی الگوریتم محلیابی خطای یک بخش از فیدر توزیع بین دو گره ابتدای S و انتهای R را مطابق شکل (۱) در نظر می‌گیریم. این بخش از خطوط هوایی و یا کابل‌های زیرزمینی با سطح مقطع و نوع آرایش فازهای یکسان تشکیل شده‌اند، یعنی می‌توان یک ماتریس امپدانس عناصر سری و یک ماتریس ادمیتانس عناصر موازی به بخش بین دو گره اختصاص داد.

شکل (۱) : مدل مداری یک بخش توزیع از فیدر ۲۰ کیلو ولت

اگر V_{Sa} , V_{Sb} و V_{Sc} و V_{Ra} , V_{Rb} و V_{Rc} به ترتیب فازورهای ولتاژهای سه فاز گره ابتدا و انتهای بخش توزیع و جریان‌های سه فاز عناصر سری و عناصر موازی این بخش باشد، در آن صورت خواهیم داشت:

$$\begin{bmatrix} V_{Sa} \\ V_{Sb} \\ V_{Sc} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} Z_{11} & Z_{12} & Z_{13} \\ Z_{21} & Z_{22} & Z_{23} \\ Z_{31} & Z_{32} & Z_{33} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} I_a \\ I_b \\ I_c \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} V_{Ra} \\ V_{Rb} \\ V_{Rc} \end{bmatrix} \quad (1)$$

$$\begin{bmatrix} I_{capa} \\ I_{capb} \\ I_{capc} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} Y_{11} & Y_{12} & Y_{13} \\ Y_{21} & Y_{22} & Y_{23} \\ Y_{31} & Y_{32} & Y_{33} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} V_{Sa} \\ V_{Sb} \\ V_{Sc} \end{bmatrix} \quad (2)$$

در الگوریتم محلیابی ارائه شده، بارها، ترانسفورماتورهای توزیع ۲۰/۰/۴ کیلو ولت با ظرفیت‌ها، ضرایب بارگیری و ضرایب قدرت متفاوت هستند. هر ترانسفورماتور توزیع به صورت یک بار امپدانسی مدل می‌شود، به طوریکه اگر S ظرفیت بر حسب کیلو ولت آمپر و X% امپدانس درصد ترانسفورماتور توزیع، LF و PF به ترتیب ضرایب بارگیری و ضرایب قدرت ترانسفورماتورهای توزیع باشد، در آن صورت امپدانس ترانسفورماتور از رابطه (۳) بدست خواهد آمد:

خط بین دو پست شامل ثبات‌هایی جهت گرفتن داده‌های ولتاژ و جریان بوده و برایتی با دقت بسیار بالایی می‌توان محلیابی دقیق خطای را انجام داده و آنرا رفع نمود که تا بحال در مقالات علمی الگوریتم‌های مختلفی ارائه و در شبکه‌های واقعی اجرا شده است. [۲-۱]

در شبکه‌های توزیع هر فیدر خروجی پست فوق توزیع مساحت زیادی را در بر گرفته و برخلاف شبکه‌های انتقال به صورت یک خط مستقیم نبوده و از شاخه‌های فرعی^۱ زیادی تشکیل شده است. از طرفی هر فیدر توزیع شامل تعداد زیاد و متنوعی از ترانسفورماتورهای توزیع می‌باشد، بنابراین اجرای محلیابی در شبکه‌های توزیع نسبت به شبکه‌های انتقال مشکل‌تر و با هزینه بالا و دقت کمتر انجام خواهد شد. [۵-۳] اصولاً در طی محلیابی خطای در یک شبکه توزیع مشکلات زیر قابل توجه است که تعیین محل خطای را نسبت به شبکه‌های انتقال مشکل کرده است:

- گستردگی بالای فیدر توزیع فشار قوی و تعداد زیاد شاخه‌های فرعی آن.
- متفاوت بودن نوع خطوط هوایی و کابل‌های زیرزمینی اعم از سطح مقطع و آرایش فازها در بخش‌های مختلف فیدر توزیع.
- وجود ترانسفورماتورهای توزیع در نقاط مختلف فیدر توزیع با ظرفیت‌های نامی و ضرایب بارگیری و قدرت بار متفاوت.
- وجود فقط یک ثبات داده‌های ولتاژ و جریان خطای در فیدر توزیع.

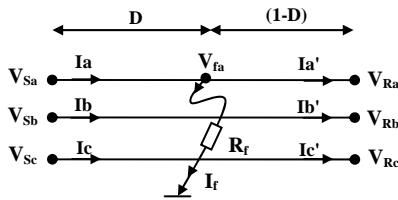
در این مقاله روشی برای محلیابی خطای در شبکه‌های توزیع ارائه شده است که بر روی یک فیدر توزیع واقعی ۲۰ کیلو ولت تست گردیده است. الگوریتم محلیابی خطای مورد استفاده بر اساس روش امپدانسی بوده و با استفاده از داده‌های نمونه‌برداری شده ولتاژ و جریان گرفته شده توسط ثبات ابتدای فیدر توزیع یا ریکلوزر شامل ثبات خطای و همچنین اطلاعات ساختاری فیدر اعم از اطلاعات ساختاری فیدر توزیع اعم از اطلاعات مربوط به خطوط هوایی و کابل‌های زیرزمینی و ترانسفورماتورهای ۲۰/۰/۴ کیلو ولت به محلیابی خطای می‌پردازد. با توجه به اینکه محلیاب ممکن است چندین نقطه خطای از فیدر توزیع را به عنوان نامزد محل خطای پیدا کند، لذا نیاز به استفاده از اطلاعات مربوط به نشانگرها و چگونگی عملکرد فیوزها و جداکننده‌ها در فیدر توزیع وجود دارد تا حداقل تعداد محل‌های خطای را پیدا کند.

¹ Lateral

این دو نوع خطاب بر اساس مدل مداری آمده در شکل (۱) مدلسازی می‌شود.

۳-۱-۳- مدلسازی خطای تکفاز به زمین

فرض کنیم مطابق شکل (۲) یک خطای تکفاز به زمین در فاصله D بر حسب پریونیت از گره ابتدای S بخش توزیع با مقاومت زمین R_f رخ داده است.

شکل (۳) : مدل مداری خطای تکفاز به زمین

بر اساس رابطه (۱) و در نظر گرفتن رابطه (۲) می‌توان رابطه بین ولتاژ ابتدای بخش توزیع و محل خطا را به صورت زیر نوشت:

$$V_{Sa} = D(Z_{11} \times I_a + Z_{12} \times I_b + Z_{13} \times I_c) + V_{fa} \quad (4)$$

از طرفی بر اساس شکل (۳) داریم:

$$\begin{aligned} V_{fa} &= R_f \times I_f \\ I_f &= I_a - I'_a \end{aligned} \quad (5)$$

در رابطه فوق الذکر با در دست داشتن فازور ولتاژ V_{fa} و پخش بار شبکه توزیع پایین دست نقطه f می‌توان جریان I'_a را محاسبه نمود، ولی فاصله D و در نتیجه ولتاژ نقطه f مشخص نیست، لذا می‌توان با یک تقریب خوب، شبکه توزیع پایین دست نقطه S را بدون در نظر گرفتن خطا با ولتاژ موجود پخش بار نمود و جریان I_a محاسبه شده را جایگزین مقدار جریان I'_a نمود.^[۶]

براحتی با جایگزینی معادلات (۵) در معادله (۴) و تجزیه معادله حاصله به دو قسمت حقیقی و موهومی می‌توان به مقادیر D و R_f دست یافت که مقدار D در زیر آمده است:

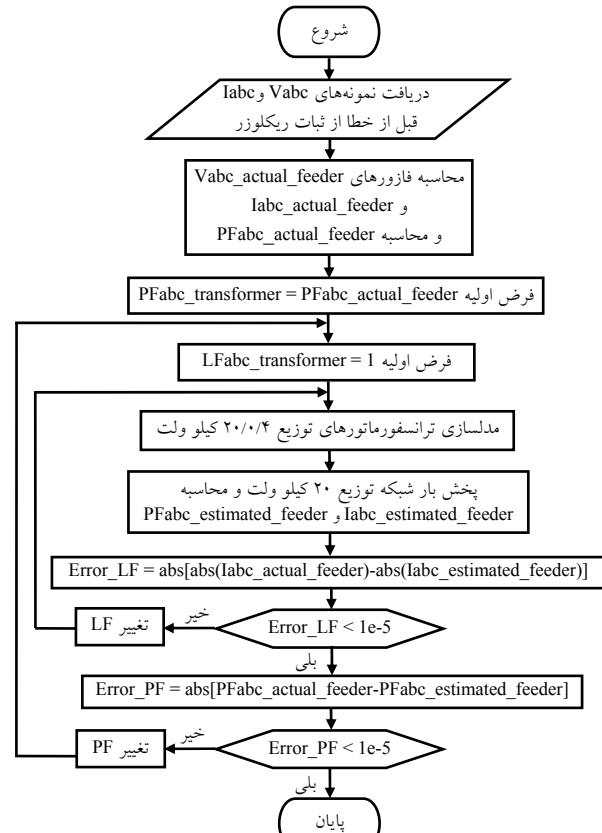
$$\begin{aligned} D &= [Re(V_{Sa}) \cdot Im(I_a - I'_a) - Im(V_{Sa}) \cdot Re(I_a - I'_a)] / \\ &[Re(Z_{11} \times I_a + Z_{12} \times I_b + Z_{13} \times I_c) \cdot Im(I_a - I'_a) - \\ &Im(Z_{11} \times I_a + Z_{12} \times I_b + Z_{13} \times I_c) \cdot Re(I_a - I'_a)] \end{aligned} \quad (6)$$

۳-۲-۳- مدلسازی خطای دو فاز به هم و به زمین

در این حالت یک خطای دو فاز به هم و به زمین در فاصله D از ابتدای بخش توزیع با مقاومت قوس R_{arc} و مقاومت زمین R_f رخ داده است که در شکل (۴) نشان داده شده است. به مانند حالت قبل، بر اساس رابطه (۱) می‌توان ولتاژ

$$Z = (20^2 \times 1000 / (LF \times S)) \times PF + [(20^2 \times 1000 / (LF \times S)) \times \sin(\arccos(PF)) + (20^2 \times 1000 / S) \times X\%] \quad (3)$$

در رابطه فوق الذکر LF و PF به عنوان متغیرهای مجھول از ترانسفورماتورهای توزیع هستند که در زمانهای مختلف مقادیر متفاوتی دارند. با توجه به اینکه خطا در فیدر توزیع می‌تواند در هر لحظه‌ای به وقوع بپیوندد، لذا نمی‌توان LF و PF مشخصی را برای ترانسفورماتورهای توزیع اختصاص داد. به منظور فائق آمدن به این مشکل الگوریتمی ارائه شده است که در آن بر اساس داده‌های ولتاژ و جریان قبل از خطا یک LF و PF برای ترانسفورماتورهای فیدر توزیع برای لحظه قبل از وقوع خطا تخمین زده می‌شود که این الگوریتم به صورت روندnamی آمده در شکل (۲) ارائه می‌شود.

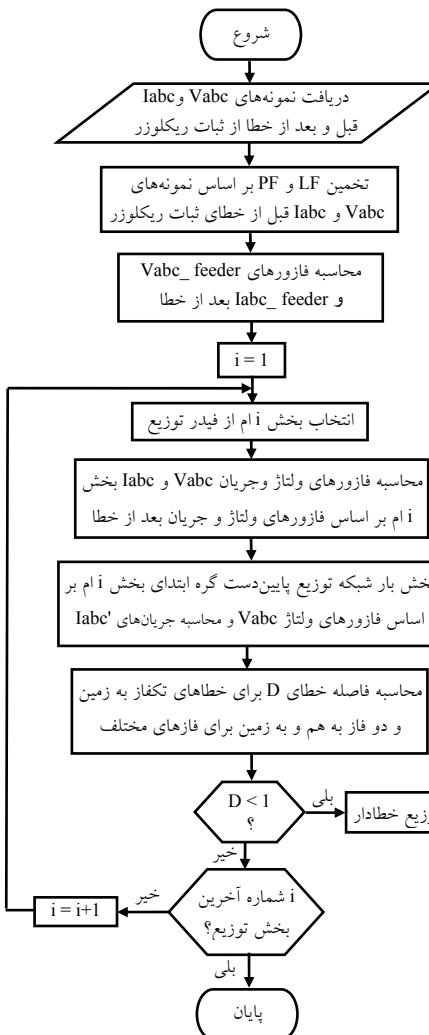

شکل (۲): روندnamی تخمین LF و PF ترانسفورماتورهای توزیع ۲۰/۰/۴ کیلو ولت

۳- الگوریتم محل یابی خطا در فیدر توزیع

خطاهایی که در یک فیدر توزیع ممکن است اتفاق بیفتد، خطای تکفاز به زمین با مقاومت زمین R_f و خطای دو فاز به هم و به زمین با مقاومت قوس R_{arc} و مقاومت زمین R_f در فازهای مختلف است که قبل از ارائه الگوریتم محل یابی خطا

آمده در شکل (۵) نشان داد.
پس از تست تمام بخش های فیدر توزیع از نظر خطدار بودن، به منظور کم نمودن تعداد بخش های خطدار می باشد
بخش های توزیع را که نشانگر بالادست آنها فعال نشده است و
یا از نحوه چگونگی عملکرد فیوزها و جداکننده ها بالادست،
بعضی از بخش های خطدار را از لیست بخش های خطدار حذف نمود تا به حداقل تعداد بخش های خطدار رسید.

شکل (۵): روند نمایی محل یابی خط در فیدرهای توزیع ۲۰ کیلو ولت

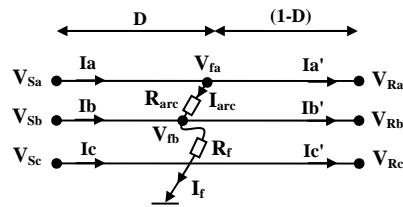
۴- نتایج تست نرم افزار محل یاب خط

به منظور تست کارآیی نرم افزار DFL، فیدر ۲۰ کیلو ولت سهیله از پست فوق توزیع ۶۳/۲۰ کیلو ولت طاوسیه منطقه برق ساوجبلاغ تحت پوشش شرکت توزیع نیروی برق غرب استان تهران در نظر گرفته شد. این فیدر به همراه محل ریکلوزر شامل ثبات، نشانگرها، فیوزهای کاتاوت و سکسیونرها در شکل (۶) نشان داده شده است.

فازهای خطدار ابتدایی بخش توزیع و محل خط را به صورت زیر نوشت:

$$V_{Sa} = D(Z_{11} \times I_a + Z_{12} \times I_b + Z_{13} \times I_c) + V_{fa} \quad (7)$$

$$V_{Sb} = D(Z_{21} \times I_a + Z_{22} \times I_b + Z_{23} \times I_c) + V_{fb}$$

شکل (۴) : مدل مداری خطای دو فاز به هم و به زمین

از روابط بالا خواهیم داشت:

$$V_{Sa} - V_{Sb} = D[(Z_{11} - Z_{21})I_a + (Z_{12} - Z_{22})I_b + (Z_{13} - Z_{23})I_c + (V_{fa} - V_{fb})] \quad (8)$$

از طرفی با توجه به شکل (۴) می توان نوشت:

$$V_{fa} - V_{fb} = R_{arc} \times I_{arc} \quad (9)$$

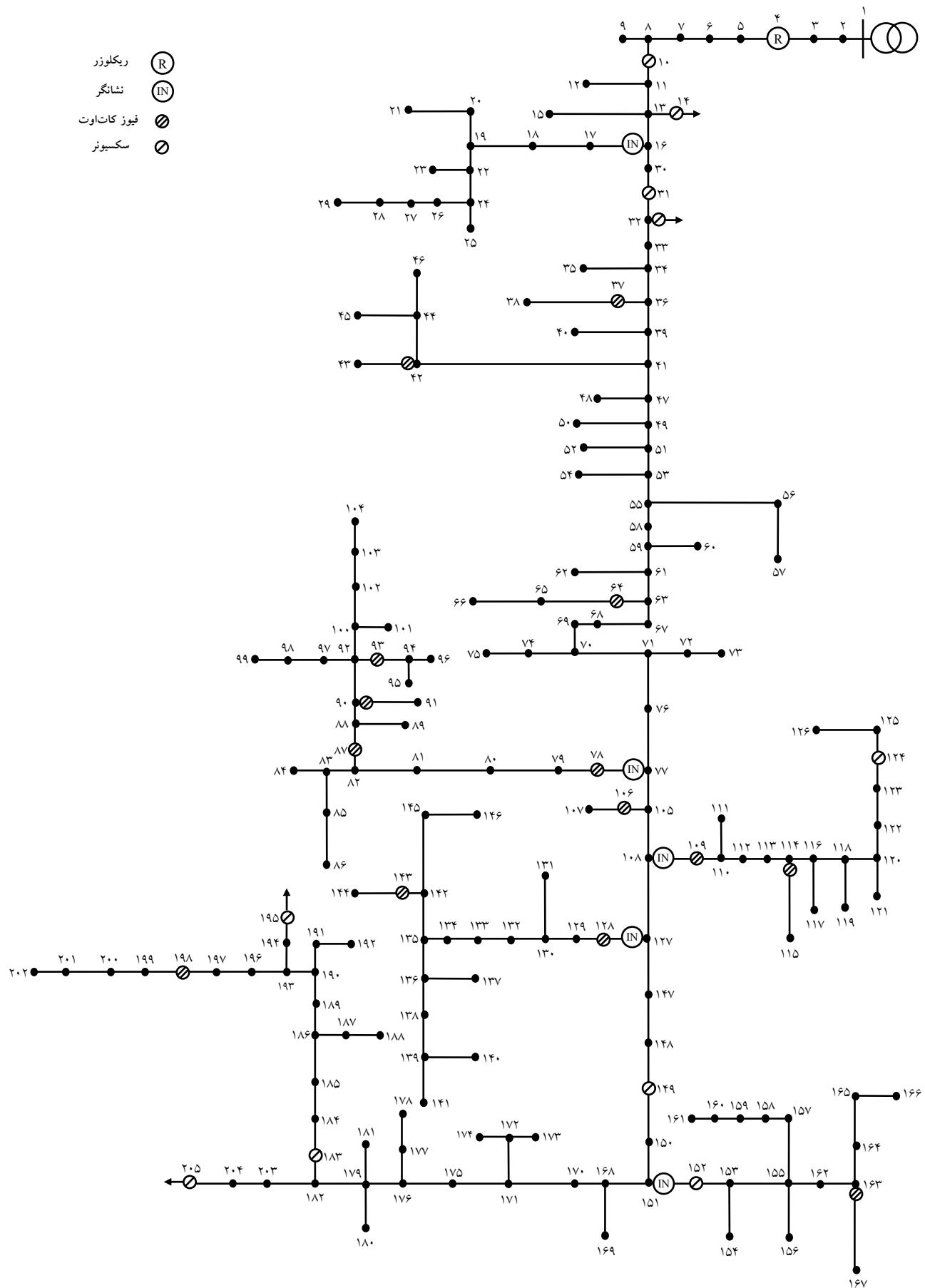
$$I_{arc} = I_a - I'_a$$

با جایگزینی معادلات (۹) در معادله (۸) می توان به مانند حالت تکفاز به زمین مقادیر D و Rf را بدست آورد که فاصله خطای D در زیر آمده است:

$$D = [Re(V_{Sa} - V_{Sb})Im(I_a - I'_a) - Im(V_{Sa} - V_{Sb})Re(I_a - I'_a)] / [Re((Z_{11} - Z_{21}) \times I_a + (Z_{12} - Z_{22}) \times I_b + (Z_{13} - Z_{23}) \times I_c)Im(I_a - I'_a) - Im((Z_{11} - Z_{21}) \times I_a + (Z_{12} - Z_{22}) \times I_b + (Z_{13} - Z_{23}) \times I_c)Re(I_a - I'_a)] \quad (10)$$

۳-۳- ساختار الگوریتم محل یابی خط

الگوریتم محل یابی خط در فیدرهای توزیع ۲۰ کیلو ولت به این صورت است که ابتدا مقادیر LF و PF بر اساس داده های ولتاژ و جریان قبل از خطای ابتدای فیدر با استفاده از روند نمایی آمده در شکل (۲) تخمین زده می شود تا ترانسفورماتورهای توزیع فیدر توزیع به صورت بارهای امپدانسی برای لحظه وقوع خط بر اساس رابطه (۳) مدل گردد. سپس فازورهای بعد از خطای نمونه های ولتاژ و جریان محاسبه می شود. اگر فرض کنیم D فاصله خط را بر حسب پریونیت در یک بخش توزیع از گره ابتدای S باشد، در آن صورت الگوریتم با فرض خطدار بودن بخش های مختلف فیدر توزیع و محاسبه D به ازای انواع خطاهای در فازهای مختلف بخش خطدار را در صورتی که D کوچکتر از یک باشد، پیدا می کند. الگوریتم محل یابی خطای پیشنهادی برای فیدرهای توزیع ۲۰ کیلو ولت را می توان به صورت روند نمایی

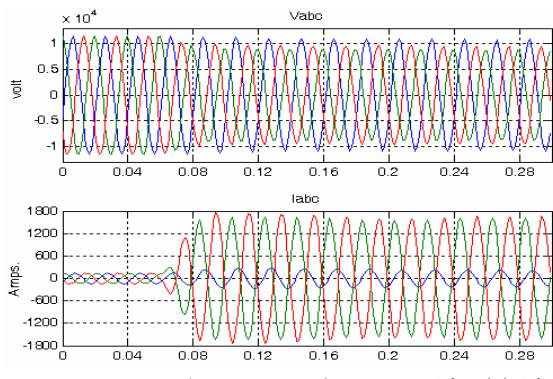

جدول (۱): نتایج خطای دو فاز به هم مربوط به بخش ۴۹-۵۰

مقاطومت خطای R_f	مقاطومت خطای R_{arc}	فاصله از محل نصب ثبات (متر)	فاصله از گره ابتداء (متر)	گره ابتداء	گره انتهای
۰/۵۰	۲/۶۶	۶۶۰/۶۷۸	۳۶۶/۷۸	۴۲	۴۱
۰/۵۰	۲/۹۵	۶۳۷۲/۵۰	۱۳۲/۵۰	۴۷	۴۱
۰/۶۵	۲/۰۲	۷۷۳۳/۲۲	۵۴۲/۲۲	۵۰	۴۹
۰/۳۷	۲/۳۵	۷۹۶۶/۶۱	۲۷۶/۶۱	۵۶	۵۵
۰/۲۹	۲/۴۳	۸۰۱۱/۲۶	۱۷۱/۲۶	۵۹	۵۸
۰/۵۲	۰/۹۱	۹۳۰۸/۰۴	۴۵۸/۰۴	۶۵	۶۴
۰/۴۱	۰/۸۶	۹۲۷۶/۱۱	۱۶۶/۱۱	۶۸	۶۷

۲-۴- خطای دو فاز به هم در ۷۰ متری از گره ۶۳ در بخش ۶۳-۶۴ و ۸۷۸۰ متری از محل نصب ثبات

این خطا در ساعت ۱۱ و ۲ دقیقه در ۷۰ متری از گره ۶۳ در بخش ۶۳-۶۴ ایجاد شده است که شکل (۸) شکل موج های ولتاژ و جریان سه فاز و جدول (۲) نتایج خروجی محل های خطی پیدا شده را نشان می دهد. LF و PF تخمین زده شده توسط نرم افزار DFL برابر با ۰,۲۳۱۵۵ و ۰,۹۱۴۶۷ می باشد. در این حالت خطا به صورت دو فاز به هم بوده و بر اساس میانگین فواصل خطی قابل قبول ۸۳۰۰/۷۱ متری و فاصله خطی واقعی ۸۷۸۰ متری، خطا برابر با ۵/۴۵ درصد خواهد بود.

شکل (۸): شکل موج های ولتاژ و جریان خطی بخش ۶۳-۶۴

جدول (۲): نتایج خطای دو فاز به هم مربوط به بخش ۶۳-۶۴

مقاطومت خطای R_f	مقاطومت خطای R_{arc}	فاصله از محل نصب ثبات (متر)	فاصله از گره ابتداء (متر)	گره ابتداء	گره انتهای
۲۵/۲۱	۱/۷۱	۸۲۷۸/۰۶	۱۵۸/۰۶	۵۷	۵۶
۲۵/۷۳	۱/۹۲	۸۲۵۳/۰۱	۴۳/۰۱	۶۰	۵۹
۲۹/۶۶	۱/۸۶	۸۴۲۰/۳۷	۲۱۰/۳۷	۶۱	۵۹

۳-۴- خطای دو فاز به هم در ۳۵ متری از گره ۱۵۲ در بخش ۱۵۲-۱۵۳ و ۱۳۷۸۵ متری از محل نصب ثبات

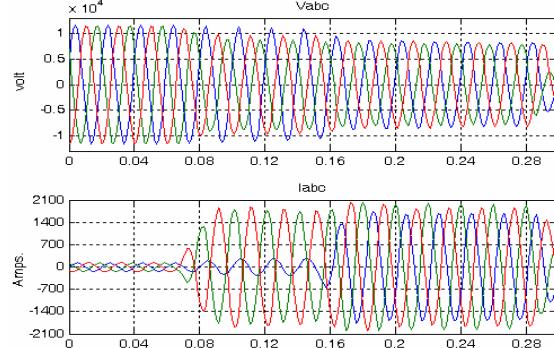
این خطا در ساعت ۱۲ و ۲ دقیقه در ۳۵ متری از گره ۱۵۲ در بخش ۱۵۲-۱۵۳ به وقوع پیوسته است. به مانند حالت های قبل شکل موج های ولتاژ و جریان سه فاز در شکل (۹) و نتایج

این فیدر شامل ۱۱۳ ترانسفورماتور توزیع ۲۰/۰,۴ کیلو ولت با ظرفیت های مختلف، ۷۱/۴۴ کیلومتر شامل خطوط هوایی و کابل های زیرزمینی می باشد که پیوست ۱ و ۲ به ترتیب مشخصات ترانسفورماتور های توزیع و مشخصات بخش های فیدر سهیله اعم از طول و سطح مقطع فیدر سهیله را در بر می گیرد.

در فیدر توزیع ۲۰ کیلو ولت مورد نظر خطاهایی در نقاط مختلف ایجاد شد که نرم افزار DFL توسط داده های ولتاژ و جریان گرفته شده از ثبات ریکلوزر نتایج قابل قبولی در پی داشته است که جزئیات آنها در ذیل آمده است.

۴-۱- خطای دو فاز به هم در ۳۱۰ متری از گره ۴۹ در بخش ۴۹-۵۰ و ۷۵۰۰ متری از محل نصب ثبات

این خطا در ساعت ۱۰ و ۴۷ دقیقه در ۳۱۰ متری از گره ۴۹ در بخش ۴۹-۵۰ ایجاد شده است که شکل موج های ولتاژ و جریان سه فاز آن در شکل (۷) نشان داده شده است. با نگاه دقیق تر به شکل موج های جریان، مشاهده می کنیم که از دو قسمت قبل از خطا و بعد از خطا تشکیل شده است که خطا ابتدا به صورت دو فاز و سپس سه فاز بوده است.

شکل (۷): شکل موج های ولتاژ و جریان خطی بخش ۴۹-۵۰

نتایج خروجی نرم افزار DFL شامل گره ابتدا و انتهای بخش خطدار، فاصله محل خطا از گره ابتدا و از محل نصب ثبات و مقدار مقاومت های R_{arc} و R_f در جدول (۱) آمده است. الگوریتم محل یابی خطا ابتدا بر اساس فازور ولتاژ و جریان سه فاز قبل از خطا LF و PF ترانسفورماتور های توزیع ۲۰/۰,۴ کیلو ولت را تخمین می زند که در این حالت LF و PF به ترتیب ۰,۲۲۷۷ و ۰,۸۹۷۳ می محاسبه شده است.

بر اساس نتایج آمده در جدول (۱) میانگین فواصل محل های خطی قابل قبول برابر با ۷۸۹۶/۳۶ متر می باشد که خطای آن از محل واقعی خطا یعنی ۷۵۰۰ متری از محل نصب ثبات ریکلوزر برابر با ۵/۲۸ درصد می باشد.

جدول (۴): نتایج خطای دو فاز به هم مربوط به بخش ۱۸۳-۱۸۲

مقاومت خطای R_f	مقاومت خطای R_{arc}	فاصله از محل نصب ثبات (متر)	فاصله از گره ابتداء (متر)	گره ابتداء	گره انتهای ابتداء
۳۷/۱۴	۶/۴۳	۱۸۱۶۸/۳۸	۲۴۵۸/۳۸	۱۶۷	۱۸۳
۴۶/۲۴	۶/۸۴	۱۸۱۰۰/۸۷	۷۵/۸۷	۱۸۰	۱۷۹
۴۶/۲۴	۶/۸۴	۱۸۱۰۰/۸۷	۷۵/۸۷	۱۸۱	۱۷۹
۴۶/۲۴	۶/۸۷	۱۸۰۹۷/۶۳	۷۲/۶۳	۱۸۲	۱۷۹
۵۱/۱۸	۶/۳۶	۱۸۹۳۴/۶۴	۱۴۹/۶۴	۱۸۴	۱۸۲
۵۱/۷۲	۶/۴۵	۱۸۹۳۶/۹۶	۲۵۱/۹۶	۲۰۳	۱۸۲

۵- نتیجه‌گیری

در این مقاله روشی کاربردی برای محل‌یابی خطای در شبکه‌های توزیع ۲۰ کیلو ولت ارائه و بر روی یک فیدر توزیع ۲۰ کیلو ولت واقعی تست شده است که نتایج در خور توجهی را بدنبال داشته است. الگوریتم مورد استفاده بر اساس روش‌های امپدانسی بوده و با استفاده از نمونه‌های ولتاژ و جریان گرفته شده از ثبات ریکلوزر به محل‌یابی خطای پردازد.

اصلًا در طی محل‌یابی خطای در شبکه‌های توزیع برخلاف شبکه‌های انتقال مشکلاتی پیش می‌آید که از آن جمله می‌توان به مشخص نبودن ضرایب بارگیری و قدرت در لحظه وقوع خطای، متنوع بودن سطح مقطع‌های بخش‌های مختلف فیدر توزیع و گستردگی پیش از حد فیدر توزیع به صورت درختی اشاره کرد که در این مقاله چندین راهکار برای رفع این مشکلات ارائه شده است.

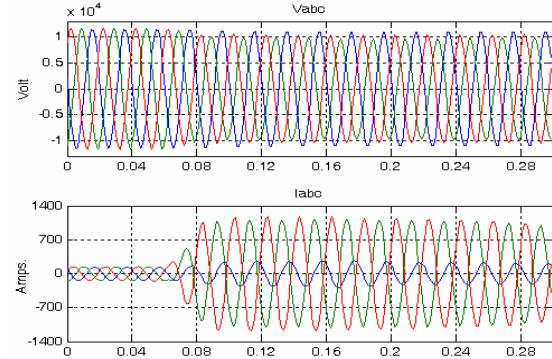
با توجه به اینکه الگوریتم امپدانسی محل‌یابی خطای هر یک از بخش‌های فیدر توزیع به طور جداگانه اجرا می‌شود، لذا تنوع زیاد آرایش و سطح مقطع خطوط هوایی و یا کابل‌های زیرزمینی بخش‌های فیدر توزیع تاثیر چندانی در دقت محل‌یابی خطای نخواهد داشت.

به منظور تخمین ضرایب بارگیری و ضرایب قدرت ترانسفورماتورهای توزیع، الگوریتمی ارائه شد که بر اساس نمونه‌های ولتاژ و جریان لحظه‌ای قبل از خطای مقادیر این ضرایب را محاسبه و در محل‌یابی خطای استفاده می‌کند.

با توجه به اینکه نرم‌افزار محل‌یاب بسته به گستردگی فیدر، ممکن است چندین نقطه خطای را به عنوان نامزدهای محل خطای معرفی کند، لذا برای می‌توان بر اساس فعل شدن نشانگرها و همچنین چگونگی عملکرد فیوزها و جداکننده‌ها در فیدر توزیع بعضی از محل‌های خطای پیدا شده غیر قابل قبول را حذف و به حداقل تعداد محل‌های خطای کم کرد.

نرم‌افزار محل‌یاب خطای DFL آماده شده بر روی خطاهای ایجاد شده در فیدر توزیع ۲۰ کیلو ولت سهیله به کمک

خروجی محل‌های خطای دو فاز به هم مربوط در جدول (۳) آمده است. در ابتداء نرم‌افزار DFL مقادیر LF و PF را به ترتیب ۰,۲۳۸۳۱ و ۰,۹۱۵۳۸ تخمین زده است. با نگاه دقیق‌تر به شکل (۶) وجود نشانگرها باید در بخش‌های ۷۷-۷۸ و ۱۰۸-۱۰۹ سبب شده که تنها محل خطای قابل قبول در نتایج خروجی جدول (۳) بخش ۱۵۰-۱۵۱ باشد. این محل به فاصله ۱۳۰۳/۹۹ متر بوده که خطای محل‌یاب با فرض فاصله واقعی خطا برابر با ۱۳۷۸۵ متر حدود ۵/۴۶ درصد بوده است.

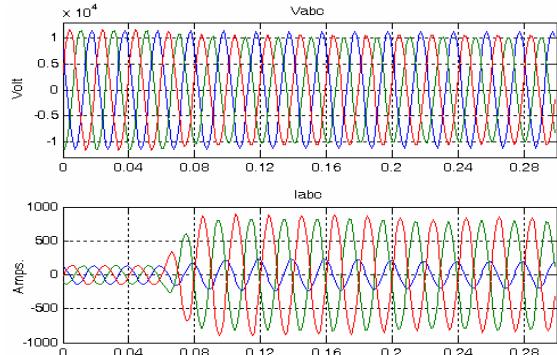

شکل (۹): نتایج خطای دو فاز به هم مربوط به بخش ۱۵۲-۱۵۳

جدول (۳): نتایج خطای دو فاز به هم مربوط به بخش ۱۵۲-۱۵۳

مقاومت خطای R_f	مقاومت خطای R_{arc}	فاصله از محل نصب ثبات (متر)	فاصله از گره ابتداء (متر)	گره ابتداء	گره انتهای ابتداء
۳۱/۹۵	۴/۳۱	۱۳۱۵۳/۴۸	۳۷۸/۴۸	۹۸	۹۷
۳۳/۲۳	۴/۳۰	۱۳۱۵۲/۹۸	۷۷/۹۸	۱۰۳	۱۰۲
۳۹/۴۲	۳/۸۸	۱۳۶۵۳/۶۱	۳۷۸/۶۱	۱۰۴	۱۰۳
۳۲/۷۰	۴/۶۱	۱۳۱۰۱/۰۶	۱۵۷/۰۶	۱۱۵	۱۱۴
۳۲/۷۰	۴/۶۱	۱۳۱۰۰/۹۷	۱۵۶/۹۷	۱۱۶	۱۱۴
۳۱/۵۶	۴/۶۳	۱۳۰۹۸/۵۶	۴۲۳/۵۶	۱۳۳	۱۳۲
۳۹/۶۵	۴/۱۸	۱۳۶۳۶/۸۴	۴۰۱/۸۴	۱۳۴	۱۳۳
۳۱/۹۸	۵/۱۵	۱۳۰۳۱/۹۹	۲۸۱/۹۹	۱۵۱	۱۵۰

۴- خطای دو فاز به هم در ۶۰ متری از گره ۱۸۲ در بخش ۱۸۳-۱۸۲ و ۱۸۷۴۵ متری از محل نصب ثبات این خطای در ساعت ۱۲ و ۲۲ دقیقه در ۶۰ متری از گره ۱۸۲ در بخش ۱۸۲-۱۸۳ به وقوع پیوسته است. شکل موج‌های ولتاژ و جریان سه فاز آن در شکل (۱۰) آمده است

شکل (۱۰): نتایج خطای دو فاز به هم مربوط به بخش ۱۸۲-۱۸۳

پیوست ۱ :

ظرفیت ترانسفورماتور (کیلو ولت آمپر)	شماره گرده	ظرفیت ترانسفورماتور (کیلو ولت آمپر)	شماره گرده
۱۰۰	۱۰۷	۳۱۵	۵
۲۰۰	۱۱۲	۱۰۰	۶
۱۰۰	۱۱۱	۵۰	۷
۲۰۰	۱۱۳	۱۰۰	۱۲
۲۰۰	۱۱۵	۱۰۰	۱۵
۱۰۰	۱۱۷	۲۰۰	۱۶
۲۰۰	۱۱۹	۱۰۰	۱۷
۲۰۰	۱۲۱	۵۰	۱۸
۲۵۰	۱۲۲	۱۶۰	۲۰
۲۵۰	۱۲۳	۲۰۰	۲۱
۵۰	۱۲۶	۳۱۵	۲۳
۲۵۰	۱۲۹	۵۰	۲۵
۲۰۰	۱۳۱	۸۰۰	۲۷
۱۰۰	۱۳۲	۱۰۰	۲۹
۱۰۰	۱۳۳	۲۰۰ + ۲۵۰	۳۰
۱۰۰	۱۳۴	۳۱۵	۳۳
۵۰	۱۳۷	۱۰۰	۳۵
۱۰۰	۱۳۸	۲۰۰	۳۸
۵۰	۱۴۰	۲۰۰	۴۰
۲۰۰	۱۴۱	۱۲۵۰	۴۳
۲۰۰	۱۴۴	۲۰۰	۴۵
۵۰	۱۴۵	۲۰۰	۴۶
۲۰۰	۱۴۶	۱۰۰	۴۸
۲۰۰	۱۴۷	۵۰۰	۵۰
۲۰۰	۱۴۸	۵۰	۵۲
۱۰۰	۱۵۰	۵۰	۵۴
۳۱۵	۱۵۷	۲۰۰	۵۶
۱۰۰	۱۵۹	۱۰۰	۵۷
۲۵۰	۱۶۰	۲۰۰	۶۰
۲۰۰	۱۶۱	۳۱۵	۶۲
۲۰۰	۱۶۴	۲۵۰	۶۵
۱۰۰	۱۶۵	۳۱۵	۶۶
۱۰۰	۱۶۶	۴۰۰ + ۸۰۰	۶۹
۱۰۰	۱۶۷	۳۰۰	۷۲
۲۰۰	۱۶۹	۲۵۰	۷۳
۱۰۰	۱۷۰	۵۰	۷۴
۳۱۵	۱۷۳	۵۰	۷۵
۲۵۰	۱۷۴	۲۵۰	۷۶
۲۰۰	۱۷۶	۲۵۰	۷۹
۳۱۵	۱۷۷	۲۵۰	۸۰
۲۰۰	۱۷۸	۲۵۰	۸۱
۱۰۰	۱۸۰	۱۰۰	۸۴
۱۰۰	۱۸۱	۲۵۰	۸۵
۵۰	۱۸۴	۱۰۰	۸۶
۱۰۰	۱۸۵	۵۰	۸۹
۵۰	۱۸۷	۲۰۰	۹۱
۱۰۰	۱۸۸	۵۰	۹۵
۲۵۰	۱۸۹	۱۰۰	۹۶
۲۵۰	۱۹۱	۱۰۰	۹۷
۱۰۰	۱۹۲	۱۰۰	۹۸
۲۵۰	۱۹۴	۵۰	۹۹
۲۰۰	۱۹۶	۵۰	۱۰۱
۲۰۰	۱۹۷	۲۰۰	۱۰۲
۵۰	۱۹۹	۲۰۰	۱۰۳
۲۰۰	۲۰۲	۲۰۰	۱۰۴

عملکرد نشانگرها و توجه به ساختار فیدر توزیع نتایج درخور توجهی داشته که خطای محلیابی بین ۱/۶۵ و ۵/۴۶ درصد بوده است. این در حالی است که نتایج شبیه‌سازی‌ها در برنامه حالت گذرای الکترو مغناطیسی(EMTP) خطای ناچیزی را نشان می‌دهد. منابع خطای در محلیابی واقعی در فیدر توزیع مشخص نبودن دقیق LF و PF ترانسفورماتورهای توزیع در لحظه بروز خطای و نبود اطلاعات دقیق از ساختار و طول بخش‌های مختلف فیدر توزیع می‌باشد که مطمئناً با ارائه راهکارهای بهتر می‌توان به کمترین مقدار خطای در محلیابی دست یافت.

۷- تشکر و قدردانی

این پژوهه با حمایت‌های مالی و فنی شرکت برق منطقه‌ای تهران اجرا گردیده است. نویسندهان مقاله بدینوسیله از مساعدت و حمایت جناب آقای مهندس حائری معاونت محترم نظارت بر توزیع شرکت برق منطقه‌ای تهران کمال سپاس و قدردانی را اعلام می‌دارند.

۶- مراجع

- [1] S. Jamali, V. Talavat, "Fault location method for distribution networks using distributed Parameter line model," IEE Eighth International Conference on Development in Power System Protection, RAI Amsterdam, 5-8 April 2004, pp. 216-219.
- [۲] صادق جمالی و وحید تلاوت، "تعیین محل خطای در سیستم‌های انتقال با استفاده از تبدیل ویولت،" یازدهمین کنفرانس مهندسی برق ایران(ICEE'2003)، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران، سال ۱۳۸۲
- [۳] صادق جمالی و وحید تلاوت، "تعیین محل خطای در سیستم‌های توزیع شعاعی کابلی،" یازدهمین کنفرانس مهندسی برق ایران(ICEE'2003)، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران، سال ۱۳۸۲
- [4] S. Jamali, V. Talavat, "A novel iterative approach for fault location in radial cable distribution systems," 13th Iranian Conference on Electrical Engineering (ICEE'2005), Zanjan University, Zanjan, Iran, 2005.
- [5] A. A. Girgis, and D. L. Lubkeman, "A fault technique for rural distribution feeders," IEEE Trans. on Industry Applications, Vol. 29, No. 6, Nov. /Dec. , 1993, pp. 1170-1175.
- [6] S. Ghogh, and D. Das, "Method for load-flow solution of radial distribution networks," IEE Proceeding of Generation Transmission Distribution, Vol. 146, November 1999, pp. 641-648.

پیوست ۲:

شماره گره ابتدا	شماره گره انتهای	طول (m)	سطح مقطع (mm ²)	شماره گره ابتدا	شماره گره انتهای	طول (m)	سطح مقطع (mm ²)	شماره گره ابتدا	شماره گره انتهای	طول (m)	سطح مقطع (mm ²)	شماره گره ابتدا	شماره گره انتهای	طول (m)	سطح مقطع (mm ²)
۱۱۸	۱۲۶	۱۰۵	۱۰۳	۷۳	۷۵۰	۱۰۴	۱۰۳	۱۱۸	۱۵۰	۵۳	۵۱	۱۸۵	۵۰	۲	۱
۷۳	۴۲۰	۱۰۶	۱۰۵	۱۱۸	۶۰۰	۱۰۵	۷۷	۷۳	۲۵۰	۵۴	۵۳	۱۱۸	۱۳۲	۳	۲
۱۱۸	۵۶۰	۱۰۷	۱۰۵	۱۱۸	۷۰	۱۰۶	۱۰۵	۱۱۸	۲۰۰	۵۵	۵۳	۱۱۸	۹۶۰	۴	۳
۱۱۸	۴۲۰	۱۰۸	۱۰۷	۷۳	۴۹۰	۱۰۷	۱۰۶	۱۱۸	۴۳۰	۵۶	۵۵	۱۱۸	۳۷۰	۵	۴
۴۲	۴۵۰	۱۰۹	۱۰۸	۱۱۸	۱۰	۱۰۸	۱۰۵	۷۳	۳۰۰	۵۷	۵۶	۱۱۸	۵۴۰	۶	۵
۴۲	۸۰	۱۰۰	۱۰۹	۷۳	۱۰۰	۱۰۹	۱۰۸	۱۸۵	۱۵۰	۵۸	۵۵	۱۱۸	۱۸۰	۷	۶
۴۲	۳۵۰	۱۰۱	۱۰۰	۷۳	۳۰	۱۱۰	۱۰۹	۱۱۸	۳۷۰	۵۹	۵۸	۱۱۸	۹۶۰	۸	۷
۷۳	۲۱۰	۱۶۲	۱۰۰	۷۳	۱۴۰	۱۱۱	۱۱۰	۷۳	۱۹۰	۶۰	۵۹	۱۱۸	۱۰۰	۹	۸
۷۳	۴۲۰	۱۶۳	۱۶۲	۷۳	۱۴۰	۱۱۲	۱۱۰	۱۱۸	۲۴۰	۶۱	۵۹	۱۱۸	۱۲۰	۱۰	۸
۷۳	۱۴۰	۱۶۴	۱۶۳	۷۳	۴۹۰	۱۱۳	۱۱۲	۱۱۸	۲۰	۶۲	۶۱	۱۱۸	۳۱۰	۱۱	۱۰
۷۳	۴۲۰	۱۶۵	۱۶۴	۷۳	۱۴۹	۱۱۴	۱۱۳	۱۱۸	۲۶۰	۶۳	۶۱	۷۳	۱۴۰	۱۲	۱۱
۷۳	۲۱۰	۱۶۶	۱۶۵	۷۳	۵۱۰	۱۱۵	۱۱۴	۱۱۸	۱۴۰	۶۴	۶۳	۱۱۸	۱۱۰	۱۳	۱۱
۷۳	۷۰۲۰	۱۶۷	۱۶۳	۷۳	۹۲۰	۱۱۶	۱۱۴	۱۱۸	۸۷۰	۶۵	۶۴	۷۳	۱۴۰	۱۴	۱۳
۷۳	۵۰۰	۱۶۸	۱۰۱	۷۳	۲۰	۱۱۷	۱۱۶	۱۸۵	۲۷۰	۶۶	۶۵	۷۳	۴۱۰	۱۰	۱۳
۷۳	۳۰۰	۱۶۹	۱۶۸	۷۳	۸۵۰	۱۱۸	۱۱۶	۱۱۸	۴۰۰	۶۷	۶۳	۱۱۸	۵۶۰	۱۶	۱۳
۷۳	۸۹۰	۱۷۰	۱۶۸	۱۱۸	۳۰۰	۱۱۹	۱۱۸	۷۳	۳۲۰	۶۸	۶۷	۷۳	۱۶۰	۱۷	۱۶
۱۵۰	۲۵۰	۱۷۱	۱۷۰	۱۱۸	۵۰	۱۲۰	۱۱۸	۱۵۰	۱۲۰	۶۹	۶۸	۷۳	۱۰۰	۱۸	۱۷
۴۲	۴۹۰	۱۷۲	۱۷۱	۷۳	۵۰	۱۲۱	۱۲۰	۷۳	۳۰	۷۰	۶۹	۷۳	۵۰	۱۹	۱۸
۴۲	۲۱۰	۱۷۳	۱۷۲	۷۳	۲۶۰	۱۲۲	۱۲۰	۷۳	۲۸۵	۷۱	۷۰	۷۳	۱۱۰	۲۰	۱۹
۴۲	۲۸۰	۱۷۴	۱۷۲	۷۳	۲۰۰	۱۲۳	۱۲۲	۱۱۸	۴۲۰	۷۲	۷۱	۷۳	۲۵۰	۲۱	۲۰
۷۳	۲۸۵	۱۷۵	۱۷۱	۷۳	۲۰	۱۲۴	۱۲۳	۱۱۸	۴۹۰	۷۳	۷۲	۷۳	۱۰	۲۲	۱۹
۱۱۸	۹۶۰	۱۷۶	۱۷۵	۷۳	۵۰	۱۲۵	۱۲۴	۷۳	۲۰۰	۷۵	۶۳	۱۱۸	۵۶۰	۱۶	۱۳
۷۳	۳۱	۱۷۷	۱۷۶	۷۳	۸۰	۱۲۶	۱۲۵	۱۱۸	۴۰۰	۶۷	۶۳	۷۳	۱۶۰	۱۷	۱۶
۷۳	۵۲۰	۱۷۸	۱۷۷	۱۱۸	۵۰	۱۲۷	۱۰۸	۷۳	۳۲۰	۶۸	۶۷	۷۳	۱۰	۲۱	۱۷
۱۱۸	۱۰۱۰	۱۷۹	۱۷۸	۷۳	۱۴۰	۱۲۸	۱۲۷	۱۱۸	۲۵۰	۷۷	۷۶	۷۳	۱۳۰	۲۶	۲۴
۷۳	۲۱۰	۱۸۰	۱۷۹	۷۳	۲۱۰	۱۲۹	۱۲۸	۱۱۸	۵۰	۷۸	۷۷	۱۵۰	۳۰	۲۷	۲۶
۷۳	۱۸۰	۱۸۱	۱۷۹	۷۳	۴۲۰	۱۳۰	۱۲۹	۷۳	۵۰	۷۹	۷۸	۱۵۰	۳۰	۲۸	۲۷
۱۱۸	۹۹۰	۱۸۲	۱۷۹	۷۳	۲۸۰	۱۳۱	۱۳۰	۷۳	۲۰۰	۸۰	۷۹	۷۳	۲۰۰	۲۲	۱۹
۷۳	۱۲۰	۱۸۳	۱۸۲	۷۳	۱۴۰	۱۳۲	۱۳۰	۱۱۸	۸۰	۷۶	۷۴	۷۳	۱۵۰	۲۲	۲۲
۷۳	۴۲۰	۱۸۴	۱۸۳	۷۳	۵۰	۱۳۳	۱۳۲	۷۳	۱۵۰	۸۶	۷۱	۱۱۸	۱۰	۲۵	۲۴
۷۳	۱۶۰	۱۸۵	۱۸۴	۷۳	۴۹۰	۱۳۴	۱۳۳	۷۳	۲۰۰	۸۷	۷۶	۷۳	۱۳۰	۲۶	۲۴
۷۳	۲۸۰	۱۸۶	۱۸۵	۷۳	۷۰	۱۳۵	۱۳۴	۷۳	۲۲۰	۸۵	۸۳	۱۱۸	۱۰۰	۳۰	۲۶
۷۳	۱۴۰	۱۸۷	۱۸۶	۴۲	۳۰۰	۱۳۶	۱۳۵	۷۳	۲۲۰	۸۶	۸۳	۱۱۸	۱۰۰	۳۱	۲۰
۷۳	۴۰	۱۸۸	۱۸۷	۷۳	۱۴۰	۱۳۷	۱۳۶	۷۳	۱۵۰	۸۳	۸۲	۱۱۸	۵۰	۳۲	۳۱
۷۳	۴۹۰	۱۸۹	۱۸۶	۴۲	۹۰	۱۳۸	۱۳۷	۷۳	۱۰۰	۸۴	۸۳	۱۱۸	۵۰	۳۳	۳۲
۷۳	۲۰	۱۹۱	۱۹۰	۴۲	۴۸۰	۱۴۰	۱۳۹	۷۳	۲۲۰	۸۵	۸۳	۱۱۸	۱۰۰	۳۳	۳۳
۱۵۰	۲۰۰	۱۹۲	۱۹۱	۷۳	۴۲۰	۱۴۱	۱۳۹	۷۳	۲۰۰	۸۲	۸۱	۱۱۸	۵۰	۳۱	۳۰
۷۳	۸۴۰	۱۹۳	۱۹۰	۷۳	۱۴۰	۱۴۲	۱۳۵	۷۳	۱۵۰	۸۳	۸۲	۱۱۸	۵۰	۳۲	۳۱
۷۳	۶۰۰	۱۹۴	۱۹۳	۷۳	۱۰۰	۱۴۳	۱۴۲	۷۳	۳۰۰	۹۰	۸۸	۷۳	۷۷۰	۳۸	۳۷
۷۳	۵۴۰	۱۹۵	۱۹۴	۷۳	۱۸۰۰	۱۴۴	۱۴۳	۷۳	۳۵۰	۹۱	۹۰	۱۱۸	۲۵۰	۳۹	۳۶
۷۳	۱۳۰	۱۹۶	۱۹۳	۷۳	۲۶۰	۱۴۵	۱۴۲	۷۳	۱۱۰	۹۲	۹۰	۱۱۸	۱۰۰۰	۴۱	۳۹
۷۳	۱۸۰	۱۹۷	۱۹۶	۷۳	۱۴۰	۱۴۶	۱۴۵	۷۳	۱۰۰	۹۳	۹۲	۱۵۰	۶۱۰	۴۲	۴۱
۱۵۰	۱۲۰	۱۹۸	۱۹۷	۷۳	۲۹۰	۱۴۸	۱۴۷	۱۱۸	۳۵۰	۹۴	۹۳	۷۳	۳۵۰	۴۳	۴۲
۷۳	۷۸۲	۱۹۹	۱۹۸	۷۳	۱۲۰	۱۴۰	۱۴۸	۱۱۸	۴۰۰	۹۵	۹۴	۷۳	۳۵۰	۴۲	۴۲
۷۳	۳۵۰	۲۰۰	۱۹۹	۱۱۸	۵۰	۱۴۹	۱۴۸	۱۱۸	۳۰۰	۹۶	۹۴	۷۳	۴۰	۴۴	۴۴
۱۵۰	۱۲۰	۲۰۱	۲۰۰	۱۱۸	۳۰۰	۱۵۰	۱۴۹	۱۱۸	۳۵۰	۹۷	۹۶	۷۳	۶۳۰	۴۶	۴۴
۷۳	۱۲۰	۲۰۲	۲۰۱	۱۱۸	۸۰	۱۵۱	۱۵۰	۱۱۸	۴۰۰	۹۸	۹۷	۱۱۸	۳۵۰	۴۷	۴۱
۱۱۸	۴۲۰	۲۰۳	۱۸۲	۱۱۸	۱۲۰	۱۵۲	۱۵۱	۱۱۸	۱۵۰	۹۹	۹۸	۷۳	۲۰	۴۸	۴۷
۱۸۵	۱۵۰	۲۰۴	۲۰۳	۱۱۸	۷۰	۱۵۳	۱۵۲	۱۱۸	۲۵۰	۹۹	۹۲	۱۱۸	۶۰۰	۴۹	۴۷
۱۱۸	۵۴۰	۲۰۵	۲۰۴	۱۱۸	۴۲۰	۱۵۴	۱۵۳	۱۱۸	۲۰۰	۱۰۳	۱۰۲	۷۳	۵۲۰	۵۲	۵۱